

fresaka iz manastira: Kalenića, Resave, Ravanice i Sopoćana. Oni su prikazani u ratnoj opremi sa mačevima i kopljem kao čuvari hrišćanstva. Gane zna da kroz svoje slikarstvo bude i sarkastičan i da tom moćnom svetu odgovori na isti način. Buktinju sa Kipa slobode pretvara u borbeni avion koji proklamovanu poruku kroz umetničko delo pretvara u negaciju svega što je civilizacijsko u šta je čovečanstvo verovalo. I Meštrovićevu skulpturu na Kalemegdanu koja simboliše pobjednika sa sokolom na ruci Gane zamenjuje sa glavom srpskog vojnika – izviđača nazvanog "oko sokolovo" zbog oštine pogleda u neprijateljski tabor, kao da hoće da kaže prevrtljivom svetu "mi sve vidimo i sve znamo"

Ako bismo hteli da proniknemo u likovni postupak ovih radova, setimo se filma "Tajna Pikaso" iz daleke 1958.godine u kome Pikaso na bravurozan način počinje sliku. Počinje sa tačkom i krugom da bi crtež petla transponovao u portret devojke i na kraju došao do apstraktne slike. Sličan postupak

ima i Gane: prvo naslika realnu kompoziciju, a zatim počinje figure da cepa i opcrtaiva umetničkim ili tehničkim linijama koje sada slici daju drugi smisao. Sve postaje prozračno i forma i boja. Njegovo slikarstvo deluje kao najkolorističniji vitraž kroz koji kada prodru sunčevi zraci stvore božanstvenu i beskrajno živu likovnu materiju.

Gane je umetnik velike ali racionalne, imaginacije i nije mu teško da svojom veštinom stvara željenu iluziju. Po motivima koje obrađuje: figure čoveka, konja, psa, ptice i multipliciranjem njihovih udova, zrakastim ili trouglastim formama koje prave silovite pokrete, blizak je futuristima koji su se pojavili pred Prvi svetski rat. U konstrukciji slike i organizaciji kinetičkih elemenata koji simbolišu vrtoglave brzine savremenog sveta još je bliži Dišanu. Bez obzira na asocijacije koje su pomenute Slobodan Gane Milosavljević je umetnik svojstvenog likovnog izraza koji je u svoje delo ugradio duh i biće svoga naroda sa kojim je ponikao u ovom podneblju.

Bratislav Ljubišić

MILOŠ JURIŠIĆ

Juli 2005.

Kombinacije u umetnosti su bezbrojne. Može se citirati, može se varirati jedan motiv makar i ne bio vaš, dakle originalan i samosvojan, može se karikirati citat i još mnogo toga. Naročito je umetnicima interesantno preinačavanje, od monumentalnog napravite minijaturu, ili od detalja celinu. Ništa čudno što je Dali, Mona Lizi nacrtao brkove. Ili što je Beli Anđeo viđen u bezbroj varijanti pa čak i u crnoj verziji. Takav Crno–crni anđeo; čak je dobio i priznanja zvaničnog žirija, da ne pominjem imena. Kombinacije mogu i da se komplikuju; tako upotrebite jednu fotografiju za pozadinu, asociirate skulpturu nekog znanog umetnika i sve to smestite u oblandu koja potseća na pozornicu–kutiju i dobili ste čudo neviđeno. I još ako za skulpturu upotrebite materijal koji je prirodan sto posto – kao dlakava ljuštura badema, ili čitava buba jelenak – onda je doživljaj višestruk. Može i vlat trave da posluži, a može i obična žica. Postoje umetnici koji slikaju laticama cveća, neki upotrebljavaju različitu koru drveća. Mozaik je tehnika u kojoj se slažu kamenčići, ali može i staklo, može i metal, obojeno drvo – već šta je u volji umetniku.

Dalje možete fotografiju potslikati, natslikati, crno–belu oboji–

ti, možete od nje napraviti neobičan kolaž – sve je to podatna osnova da na njoj ili ispred nje postavite neznani ili oblik koji izaziva asocijacije – dobićete ambijentalnu instalaciju. Od vas zavisi veličina; može biti visoka čak dva santimetra. To je onda monumentalnost o kojoj se ne govori ali se pamti.

Miloš Jurišić je umetnički fotograf. Da bi unapredio svoje bavljenje snimanjem morao je dobro da se potkuje znanjem iz istorije umetnosti, da upamti brojne primere i da se tako uzdigne iz običnog i realnog. Mogućnost da nadgradi snimljeno dovelo ga je neminovno u blizinu stvaranja nerealnih i snoviđajnih pejzaža i prilika. To je verovatno poslužilo kao povod, inspiracija pa i podsticaj da nastanu brojne minijature. Izložba "Čudesni svet" je imala 478 minijaturnih dela. Samo godinu dana kasnije pred nama je obimom manja ali materijalom podjednako interesantna izložba nazvana "Još čudesnije – Marti u čast". Posmatraču je potrebno strpljenje kako bi odgledao sve ono što se pred njim nalazi stešnjeno u majušne kasete, scene, kutije. Potreban je dobar vid ili ozbiljne naočari. I onda je lako sagledati neobične portrete, oblike neslućene ali viđene u materiji koja je za mnoge običan otpad. Sve se može dovesti u sklad i pretvoriti u samostalno umetničko delo. Naravno, principi estetskog su itekako prisutni. I eto umetnost mikro sveta koja je u stvari makro sagledavanje svega što je oko nas ali retko u nama kao misao ili ideja. Zato je ova izložba zanimljiva.

Miloš Jurišić je rođen u Beogradu gde živi i radi kao fotograf.